

Het Statistisch Toezichtscomité

Beraadslaging STAT nr. 23/2017 van 7 november 2017

Betreft: Aanvraag tot machtiging door de onderzoekseenheid Economie van de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen van de KU Leuven om vanwege de Algemene Directie Statistiek-Statistics Belgium mededeling te bekomen van gecodeerde studiegegevens met het oog op het onderzoeksthema "Woningmarktdynamiek in Vlaanderen" (STAT-MA-2017-025)

Het Statistisch Toezichtscomité (hierna "het Comité");

Gelet op de wet van 4 juli 1962 *betreffende de openbare statistiek* (hierna "wet openbare statistiek");

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVP");

Gelet op het koninklijk besluit van 13 februari 2001 *ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "koninklijk besluit van 13 februari 2001");

Gelet op het koninklijk besluit van 7 juni 2007 *tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de samenstelling en de werking van het Statistisch Toezichtscomité opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*;

Gelet op de aanvraag van de onderzoekseenheid Economie van de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen van de KU Leuven ontvangen op 14 september 2017;

Gelet op de aanvraag van het technisch en juridisch advies gericht aan de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) op 10 oktober 2017;

Gelet op het technisch en juridisch advies ontvangen op 27 oktober 2017;

Gelet op het verslag van de Voorzitter;

Beslist op 7 november 2017, na beraadslaging, als volgt:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De aanvraag strekt ertoe om de onderzoekseenheid Economie van de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen van de KU Leuven, hierna de Onderzoeker genoemd, te machtigen om vanwege de Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium (hierna ADSSB) mededeling te bekomen van gecodeerde studiegegevens met het oog op het onderzoeksthema "Woningmarktdynamiek in Vlaanderen".

2. De aanvraag strekt er tevens toe het ingevolge die mededeling af te sluiten vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker goed te keuren.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. TOEPASSELIJKE WETGEVING

A.1. Wet openbare statistiek

3. Op grond van de artikelen 15 en 15*bis* van de wet openbare statistiek is ADSSB bevoegd, na toestemming van het Statistisch Toezichtscomité en mits een vertrouwelijkheidscontract goedgekeurd is door datzelfde Comité, gecodeerde studiegegevens te leveren aan de in de wet openbare statistiek vermelde bestemmingen onder de in de wet openbare statistiek gestelde voorwaarden.

A.2. WVP en koninklijk besluit van 13 februari 2001

4. Op grond van artikel 1, § 1 van de WVP en artikel 1, 3° van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 zijn gecodeerde studiegegevens betreffende geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke personen persoonsgegevens, waarvan de verwerking slechts mag gebeuren onder de in de WVP en het koninklijk besluit van 13 februari 2001 gestelde voorwaarden.

B. RECHTSBASIS

5. Aangezien de onderzoekseenheid Economie van de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen van de KU Leuven een wetenschappelijke instelling is, behoort zij tot de organen die luidens de wet openbare statistiek gemachtigd zijn om gecodeerde studiegegevens te verkrijgen (artikel 15, § 1, 4°).
6. De Onderzoeker komt derhalve principieel in aanmerking om gemachtigd te worden om de gevraagde gegevens te ontvangen.

C. FINALITEIT

7. Persoonsgegevens dienen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen (artikel 4, § 1, 2° WVP).
8. Binnen het meerjarenplan van het Steunpunt Wonen (2016-2020) aangesteld en gefinancierd door de Vlaamse Overheid wordt werkpakket 5 uitgevoerd door de Onderzoeker. De gegevens worden gevraagd met het oog op een onderzoek naar de woningmarktdynamiek in Vlaanderen. De gevraagde data zal de Onderzoeker in staat om de woningmarktdynamiek in Vlaanderen nauw in kaart te brengen. De gegevens kunnen nieuwe inzichten brengen gezien hun regionale en longitudinale opzet, wat de Onderzoeker toe laat de individuele woonbeslissingen van huishoudens te verklaren.
9. Deze doelstelling beantwoordt aan de voormelde vereisten van de WVP.
10. Op grond van artikel 15 van de wet openbare statistiek dienen de gecodeerde persoonsgegevens te worden verkregen voor statistische of wetenschappelijke doeleinden.
11. De beheersinstelling stelt vast dat het gaat om een onderzoek dat een louter wetenschappelijke finaliteit heeft. Op het vlak van finaliteit stelt zich bijgevolg geen probleem. Het Comité sluit zich daarbij aan.

D. GEGEVENS

12. Het betreft:

- Gecodeerde persoons- en woninggegevens uit de Socio-Economische Enquête uit 2001 (C01);
- Gecodeerde persoons- en woninggegevens van Census 2011 (C11);
- Demografische bestanden 2001-2016/2017 gebaseerd op het Rijksregister (RR):
 - a. Populatiebestanden (2001-2017 RR-POP);

b. Loop van de bevolking, vruchtbaarheid, sterfte, migratie, inclusief intracommunale verhuisbewegingen, exclusief veranderingen van nationaliteit (2001-2016 RR-MIG);

-Eén aanvullend inkomensgegeven uit IPCAL.

E. PROPORTIONALITEIT

E.1. Ten overstaan van de noodzaak tot het verkrijgen van gecodeerde gegevens

13. De Onderzoeker mag de gecodeerde persoonsgegevens enkel ontvangen indien een verwerking van anonieme gegevens niet de mogelijkheid zou bieden de statistische of wetenschappelijke doeleinden die hij betracht te verwezenlijken (artikel 4 WVP).

14. De studie en analyse die hier worden beoogd kunnen het 'informatieverlies' van een eventuele anonimisering door de ADSSB (bv. door opname van de gevraagde gegevens in totaliserende tabellen) niet aan. Volgens de Onderzoeker is het van wetenschappelijk en maatschappelijk belang om het beslissingsproces van wonen te analyseren. De aangevraagde data bieden een nieuwe mogelijkheid om dergelijke analyse gebiedsdekkend in kaart te brengen. De analyse dient via gecodeerde gegevens te gebeuren, maar de resultaten tonen uiteraard enkel globale en geaggregeerde statistieken, aldus de Onderzoeker.

15. De noodzaak om over niet-geaggregeerde gegevens te kunnen beschikken wordt duidelijk aangegeven en het Comité erkent bijgevolg de behoefte aan de gevraagde gecodeerde persoonsgegevens voor het beoogde onderzoek. Een mededeling van louter anonieme informatie kan hier niet volstaan.

16. De doeleinden rechtvaardigen dus de verwerking van gecodeerde persoonsgegevens.

E.2. Ten overstaan van de hoeveelheid aan gegevens

17. Uit de aanvraag blijkt dat, in dit opzicht, het bewijs van proportionaliteit wordt geleverd per categorie van gevraagde gegevens. Woonkeuzes hangen sterk samen met de levensloop van een personen, de socio-economische profielen van personen, origine en migratie, het inkomen, de samenstelling van het huishouden, de locatie (statistische sector) en de eigenschappen van de woningen. Vandaar dus de vraag naar het bekomen van gegevens uit C01, C11, de demografische bestanden van ADSSB en één aanvullend inkomensgegeven uit IPCAL. Om veranderingen doorheen de tijd ("longitudinaal dynamisch onderzoek") weer te geven dienen zoveel mogelijk perioden beschikbaar te zijn, en, om beleidsrelevant te zijn, zo recent mogelijk. Vandaar de jaarlijkse aanvullingen van 2001-2016 uit de demografische bestanden.

18. Volgens de beheersinstelling zijn de aangevraagde gegevens volstrekt evenredig aan de aanvraag; het evenredigheidsbeginsel is bijgevolg in acht genomen. Het risico op indirecte identificatie is laag, aldus de beheersinstelling. Het Comité sluit zich daarbij aan en besluit dat de gevraagde gegevens toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn conform artikel 4, § 1, 3° van de WVP.

E.3. Ten opzichte van de bewaartermijn van de gegevens

19. Persoonsgegevens mogen niet langer worden bewaard dan voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt, noodzakelijk is (artikel 4, § 1, 5° van de WVP).

20. De Onderzoeker wenst de gegevens te kunnen gebruiken en bewaren tot 2023. Hoewel de opdracht binnen het steunpunt loopt tot 2020 wordt de machtiging gevraagd tot 2023. In 2020 zullen nog wetenschappelijke papers op basis van deze analyses ingediend worden. Bij een review van een dergelijke publicatie in een wetenschappelijk tijdschrift worden vaak bijkomende analyses gevraagd. Na publicatie is het ook belangrijk dat de resultaten beschikbaar blijven rekening houdende met wetenschappelijke controle. De data hebben bovendien een grote beleidsrelevantie (betaalbaar wonen, betonstop, ...). De Onderzoeker verwacht dat bepaalde resultaten vanuit het beleid dan ook bijkomende onderzoeksvragen oproepen die hierop verder bouwen en waarvoor de dataset essentieel is. Dus zowel vanwege het wetenschappelijk publicatieproces als een verdere uitwerking van bepaalde beleidsrelevante resultaten zou de Onderzoeker de data twee jaar langer dan de operationele uitvoeringstermijn van het steunpunt wonen beschikbaar willen houden.

21. Voor het Comité is dat een proportionele retentieduur. Ook de beheersinstelling is van oordeel dat de bewaarduur van 6 jaar absoluut billijk is.

22. Na deze termijn moeten de gegevens en back-ups door de Onderzoeker volledig vernietigd worden. Het is niet toegestaan de gecodeerde studiegegevens voor dezelfde doeleinden langer te blijven gebruiken, behoudens toegekende verlenging. Mochten de doeleinden reeds vóór het vervallen van die termijn zijn bereikt, dienen de gegevens en back-ups nog voor afloop van deze termijn door de Onderzoeker te worden vernietigd, met name meteen nadat de doeleinden zijn verwezenlijkt. Indien het onderzoek zou worden gestaakt vóór het vervallen van die termijn, moet de beheersinstelling en het Comité hiervan ingelicht worden en dienen de gegevens en back-ups meteen nadat het onderzoek werd gestaakt te worden vernietigd.

F. AANGIFTE

23. De Onderzoeker dient, voordat wordt overgegaan tot één of meer volledig of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerkingen van de gevraagde gecodeerde gegevens die voor de verwezenlijking van de vooropgestelde doeleinden bestemd zijn, daarvan aangifte te doen bij de Commissie.

G. BEVEILIGING

G.1. Veiligheidsconsulent

24. Uit de door de Onderzoeker meegedeelde stukken blijkt dat hij over een veiligheidsconsulent beschikt, wiens identiteit tevens werd meegedeeld.

G.2. Veiligheidsbeleid

25. Uit de conformiteitsverklaring inzake het informatiebeveiligingssysteem, die de aanvraag tot mededeling van de gegevens en het vertrouwelijkheidscontract vergezeld, kan opgemaakt worden dat de 14 veiligheidsmaatregelen die in het algemeen worden aanbevolen bij de verwerking van persoonsgegevens zijn gerealiseerd. De onderzoekers verbinden zich aan de ethische code zoals opgesteld door KU Leuven m.b.t. de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de gegevens worden enkel en alleen verwerkt binnen de beveiligde netwerk omgeving van KU Leuven: enkel met naam vermelde onderzoekers hebben toegang tot deze omgeving. Elke vorm van toegang wordt gelogd. er is beveiliging voorzien volgens de hoogst mogelijke standaarden, alsook backup systemen in geval van verlies.

26. De beheersinstelling levert op dit vlak een gunstig advies af omdat alle veiligheidsmaatregelen uit de conformiteitsverklaring worden toegepast, de Onderzoeker beschikt over een veiligheidsadviseur en de Onderzoeker verklaart dat hij enkel globale resultaten zal publiceren.

G.3. Verantwoordelijke natuurlijke persoon

27. De identiteit van de verantwoordelijke natuurlijke persoon werd meegedeeld. Deze persoon is persoonlijk verantwoordelijk voor het naleven van alle verplichtingen m.b.t. de uitvoering van de wet openbare statistiek, de WVP, hun uitvoeringsbesluiten, elke andere wettelijke of reglementaire bepaling tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de bepalingen van de onderhavige beslissing van het Comité, en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract.

28. Deze persoon zal daadwerkelijk toezien op de rechtmatige aanwending van de verstrekte gegevens.

29. De maatregelen waarvan sprake in G. 1. t.e.m. G.3., die de bescherming en de veiligheid van de verstrekte studiegegevens moeten verzekeren, zoals vereist door artikel 16 WVP en artikel 15*bis* wet openbare statistiek, zijn doeltreffend, indien ze strikt worden gecontroleerd en (op)gevolgd in de praktijk.

G.4. Scheiding van andere verwerkingen

30. De Onderzoeker dient onderhavige verwerking van onderhavige gegevens voor onderhavige doeleinden gescheiden te houden van de andere verwerkingen van persoonsgegevens die hij eventueel onder zich heeft.

G.5. Verbod op decodering

31. De Onderzoeker dient er zich contractueel toe te verbinden alle mogelijke middelen te zullen inzetten om te vermijden dat de identiteit van de personen op wie de meegedeelde persoonsgegevens betrekking hebben, zou worden achterhaald. De Onderzoeker mag geen acties verrichten die als doel hebben gecodeerde gegevens in ongecodeerde gegevens om te zetten.

G.6. Koppelverbod

32. De Onderzoeker mag geen pogingen ondernemen om de bekomen persoonsgegevens te koppelen aan persoonsgegevens die reeds met toepassing van andere machtigingen aan hem werden overgemaakt.

G.7. Vertrouwelijkheid

33. De Onderzoeker verbindt er zich toe de vertrouwelijkheid van de studiegegevens in acht te nemen en ervoor te zorgen dat de studiegegevens uitsluitend gebruikt worden door leden van zijn/haar eigen personeel, met het oog op de uitvoering van het bedoelde onderzoek.

G.8. Personen die de studiegegevens gebruiken en de lijst van deze personen

34. De bevoegde personen die de studiegegevens gebruiken zijn in een lijst met naam opgesomd.

H. ANDERE GEBRUIKSVORWAARDEN

H.1. Verspreiding resultaten

35. De stukken vermelden dat de resultaten van de analyse enkel globale en anonieme statistieken op geaggregeerd niveau tonen.

36. De Onderzoeker moet er inderdaad voor zorgen dat, na analyse en gebruik van de gegevens, de gepubliceerde resultaten anoniem en globaal blijven, zodat de individuele gegevens er niet rechtstreeks of onrechtstreeks uit geïdentificeerd kunnen worden.

37. De resultaten mogen dus enkel onder globale en naamloze vorm worden verspreid.

38. Tenminste vijftien dagen vóór de verspreiding moet de Onderzoeker de voorgenomen publicatie overigens aan ADSSB ter inzage voorleggen.

H.2. Wetenschappelijk doel, wetenschappelijke normen en analysemethoden

39. Voor de Onderzoeker, die bestemming is in de zin van artikel 15, eerste lid, 4°, van de wet openbare statistiek, stelt zich bijkomend de eis van beschrijving van de analysemethoden die zullen aangewend worden bij de onderzoeken en het bewijs dat de onderzoeksprojecten beantwoorden aan de geldende wetenschappelijke normen.

40. De Onderzoeker vermeldt in de aanvraag volgende aan te wenden analysemethoden: naast een cartering en beschrijving van de data gericht op de meerwaarde van het longitudinaal karakter van de dataset, zal voornamelijk de discrete choice methodologie gebruikt worden om de woonkeuze van huishoudens en de huishoudendynamiek te verklaren.

41. Teneinde aan te tonen dat de onderzoeksprojecten beantwoorden aan de geldende wetenschappelijke normen vermeldt de Onderzoeker bij het verwerken en analyseren van de gevraagde data hij steeds in het kader van de good practices zoals opgesteld door KU Leuven werkt. Daarbij houdt de Onderzoeker zich aan de geldende wetenschappelijke normen.

42. De beheersinstelling stelt dat het onderzoek voldoet aan de wetenschappelijke normen. Voor zover het Comité kon oordelen, kan de wetenschappelijkheid van zowel de finaliteit als de methodologie van het onderzoek niet betwist worden.

H.3. Controle

43. De Onderzoeker stemt er uitdrukkelijk mee in dat vertegenwoordigers van het Comité, te allen tijde zonder voorafgaande ingebrekestelling toegang krijgen tot de lokalen en tot de informatica-infrastructuur waar de verstrekte gegevens worden bewaard, om na te gaan of de bepalingen van de beslissing van het Comité, de bepalingen van de wet openbare statistiek en haar uitvoeringsbesluiten, alsook de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract worden uitgevoerd.

44. Op eenvoudig verzoek kan het Comité toegang krijgen tot andere lokalen en ICT-systemen om te controleren of er geen inbreuk gepleegd wordt op de bepalingen van de beslissing van het Comité, de bepalingen van de wet openbare statistiek en haar uitvoeringsbesluiten en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract.

I. HET VERTROUWELIJKHEIDSCONTRACT

45. De studiegegevens worden medegedeeld aan de Onderzoeker krachtens een vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker.

46. Het vertrouwelijkheidscontract, dat als bijlage werd gevoegd bij de aanvraag tot mededeling van de gegevens, legt de voorwaarden vast waaronder de gegevens door ADSSB doorgegeven en door de Onderzoeker gebruikt mogen worden.

47. Het vertrouwelijkheidscontract bevat minstens de wettelijk verplichte vermeldingen als bepaald in artikel 15*b/s* wet openbare statistiek, waaronder de duur van het vertrouwelijkheidscontract, dat, in de ogen van het Comité, wordt gesloten tot 2023. Dit laatste betekent geenszins dat na afloop van deze contractuele termijn, de vertrouwelijkheid van de gegevens zelf mag worden doorbroken. Die laatste moet dus onbeperkt in de tijd worden gerespecteerd.

48. De contractuele bepalingen die te maken hebben met privacy en vertrouwelijkheid die in het vertrouwelijkheidscontract staan, zijn opgenomen in onderhavige beslissing van het Comité, waardoor personen vreemd aan het vertrouwelijkheidscontract zich ook kunnen wenden tot het Comité, die aldus de naleving van de voorwaarden waaronder de gegevens door de Onderzoeker gebruikt mogen worden kan controleren.

III. ALGEMEEN BESLUIT

49. De Onderzoeker dient bij de verwerking van de verkregen persoonsgegevens rekening te houden met de WVP, de wet openbare statistiek, hun uitvoeringsbesluiten en elke andere wettelijke of

reglementaire bepaling tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de bepalingen van de onderhavige beslissing van het Comité, en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker.

IV. SPECIFIEK BESLUIT

50. Het Comité is van oordeel dat:

- de Onderzoeker over een rechtsgrond beschikt om de verzochte gecodeerde studiegegevens op te vragen;
- de mededeling door ADSSB van de gevraagde gecodeerde studiegegevens aan de Onderzoeker toegelaten is met het oog op de beoogde doelstelling;
- de bewaarduur van de gegevens en dus de duur van het vertrouwelijkheidscontract is beperkt tot 2023, na afloop waarvan de vertrouwelijkheid van de gegevens zelf onbeperkt in de tijd moet worden gerespecteerd.

OM DEZE REDENEN,

Het Comité,

1° machtigt ADSSB om de hoger vermelde persoonsgegevens onder de hoger vermelde voorwaarden mee te delen aan de onderzoekseenheid Economie van de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen van de KU Leuven;

2° beslist dat deze machtiging geldt voor zover en voor zolang de voorwaarden in deze beraadslaging zijn vervuld;

3° keurt het vertrouwelijkheidscontract dat er bij hoort onder de hoger vermelde voorwaarden goed.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) An Machtens

(get.) Gert Vermeulen